

Skjulte budskaber i *Arrival*-soundtracket

Soundtracket til science fiction-filmen *Arrival* (2016) bygger på fire særegne stemmelementer, der hver især indeholder skjulte eller mere åbenlyse funktioner for seerens samlede oplevelse af filmen. Dette er resultatet af vores dybdegående undersøgelse af, hvordan komponisten Jóhann Jóhannsson i sine kompositioner til *Arrival* anvender musikalske elementer, der for vestlige musikkulturer synes "atypiske". Med dette henvises til idéen om, at soundtracket er skrevet til en Hollywood-film, men der forekommer ikke gængse symfoniske virkemidler – tværtimod. Jóhannsson benytter sig af elektronisk modificerede, enkeltstående musikalske elementer som anslagsløst klaver og reallydsperkussion. Derudover anvendes de fire følgende stemmeelementer: Et sample af en frase fra et vokalavantgardenummer, klassisk lydende kor, overtonesang og rytmiserede tonegentagende stemmefigurer. Men hvorfor og med hvilke hensigter bliver netop disse elementer anvendt?

Stemmelementerne viser sig hver især at have konkrete, betydningsbærende funktioner for den samlede audiovisuelle æstetik. Der er tale om en samlet oplevelse af visuelle og auditive elementer, der ifølge teoretikere som Emilio Audissino (2017) altid kan siges at have indflydelse på hinanden. Med udgangspunkt i auditive og visuelle analyser samt et interview med medlemmer af vokalensemblen Theatre of Voices, som har indsundet størstedelen af vokalsporene, er vi i vores forskning kommet frem til pointer, der giver en dybere forståelse af filmens indhold, tolkning og budskab.

Ifølge vores undersøgelse fungerer overtonesang, i denne kontekst, som et symbol på fremmedhed i kraft af dens funktion som et ikke-vestligt musikkulturelement. Dette understøttes af de underliggende musikalske referencer til avantgardemusik, der i mange kontekster har haft til formål at fremprovokere en uforståenhed. Som modsætning hertil tildeles de klassisk lydende korstemmer en musikalsk genkendelighed, når de stilles overfor overtonesang i lydbilledet, og når de er fremtrædende i forbindelse med specifikke dele af det visuelle udtryk. De rytmiserede tonegentagende stemmefigurer er komponeret med klare referencer til morsekodning. Hermed kan de tolkes som et symbol på kommunikation, og de bliver i filmen et udtryk for udviklingen af kommunikationen mellem mennesker og rumvæsener.

Filmens omdrejningspunkt er at finde frem til rumvæsenernes hensigt, og hertil bliver stemmesamplet en repræsentation af deres bevæggrund for at indgå i en dialog med menneskene. Dette står først klart i slutningen af den filmiske fortælling, hvilket også understøttes af det auditive: Hvor stemmesamplet primært optræder i brudstykker i de kompositioner, som seeren præsenteres for i løbet af filmen, står samplet

pludselig ganske klart og fuldendt frem ved filmens sidste musikstykker. Vi er nu bevidste om rumvæsenernes hensigt: [Spoiler Alert] de ønsker at lære menneskene deres eget sprog for at etablere et samarbejde.

Som en del af en samlet audiovisuel æstetik er de fire stemmeelementer således medvirkende til en mere dybdegående forståelse og tolkning af *Arrival* som en audiovisuel helhed. Der kan endda opleves referencer rettet mod samtidens politiske, sociale og kulturelle sfærer, hvilket tilfører en samfundsmæssig værdi til filmen. Den handler om mødet mellem kulturer, hvor kommunikation vægtes højt, internt såvel som eksternt. Den tematiserer fællesskab og tolerance, da rumvæsnerne ("de fremmede") viser sig at være venligtsindede og hjælpsomme. Hermed indskrives *Arrival* sig som ét ud af mange eksempler på, at kunst kan afspejle og være kommenterende på samtidens samfund, samt hvordan æstetiske udtryk og budskaber kan præge modtagernes forståelse heraf.

Referencer

Audissino, Emilio. 2017. *Film/Music Analysis: A Film Studies Approach*. London: Palgrave.